

MŪSŲ LIETUVA

NR. 45 (2182) SEMANÁRIO 1990 LAPKRITIS-NOVEMBRO 22 D.Cr.20 Rua Juventus,28 - Pque da Moóca - 03124 SÃO PAULO, Tel.273-0338

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis su skautais 1989 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje „Baltijos kelio“ žmonių grandinėje.
Nuotrauka: G. Pocius

DABARTIES ĮVYKIAI LIETUVOJE

Turėtų ruošti

“International Herald Tribune” spalio 18 d. laidoje paskelbė straipsnį, raginantį ruošti Sov. Sąjungos subyrėjimui. Kaip straipsnyje pažymima – negalima tvirtinti, tačiau visi ženklai rodo, kad sovietinės imperijos suirimas yra neišvengiamas. M. Gorbačiovas gali likti Kremliuje tik valdančiu simboliu, Vakariečiai turėtų ruošti eventualiam subyrėjimui.

Tarp kitų dalykų rašoma – šią žiemą, šalčiams siaučiant, gali Sov. Sąjunga prašyti pagalbos. Ar būtų tikslinga didelėmis sumomis gelbėti M. Gorbačiova, kuris iki šiol neįvykdė jokių ekonominių reformų.

Reikia duoti dosnią paramą tiems kraštams, kurie atsiskyrę ar skiriasi nuo sovietinės sistemos. Tačiau reikėtų nuo bado gelbėti ir tuos, kurie gyvena sovietinėje sistemoje. Bet reikia atsiminti, kad siunčiant produktus į Sov. Sąjungą, reikėtų nepamiršti ir transpor-

to priemonių, nes Gorbačiovo krašte produktų paskirstymo sistema yra sugriuvusi.

Ne buvo ko džiūgauti

Toje pačioje laidoje rašoma, kad lietuviai nepakėlė šampano taurių, džiaugdamiesi M. Gorbačiovo Nobelio taikos premijos laimėjimu. Ir tai yra svarbių priežasčių. Kai Lietuva paskelbė nepriklausomybės atstatymą, Vilniuje riedėjo sovietų tankai, malūnsparniai mėtė propagandos lapelius virš sostinės. Užsienio žurnalistai buvo išvaryti.

Kai Lietuva vistiek nepasidavė Maskvai, pastarieji įvedė ekonominę blokadą. Bilijonai dolerių padaryta žalos Lietuvai. Vilniuje dar vis pasirodo patruliuojantys tankai. Maskva kursto mažumas, ypač rusus ir lenkus, prieš Lietuvos siekius. Tokie M. Gorbačiovo užmojai, pasak laikraščio, nesiderina su Nobelio premija.

Kariuomenė neprivalo neteisėtai taikyti Lietuvoje tebeveikia Sovietų Sąjungos privalomos karo

tarnybos mechanizmai. Lietuvos AT jau anksčiau buvo pareiškusi, kad Lietuvos piliečiams neprivaloma ir nepatariama tarnauti kitos šalies kariuomenėse, nebent kas nors savo laisva valia to norėtų. AT pirmininkas V. Landsbergis tuo reikalu išleistame pareiškime primena, kad artėjas laikas, kai Lietuvos vyrai bus pašaukti į jų tėvynės tarnybą.

Eksporto įstatymas

JAV kongresas spalio 26 d. patvirtino rezoliuciją, kurioje reiškiamas nuomonė dėl tam tikrų JAV prekių eksporto į Sov. Sąjungą. Tų prekių pardavinėjimas turėtų būti sulaukytas iki Vilniaus-Kremliaus derybų pradžios. Reiškiamas susirūpinimas, kad derybos nebūtų sovietų manipuluojamos ekonominiu šantažu. Senate įvestas eksporto administravimo įstatymas laikomas silpnesniu už atstovų rūmų variantą. Turint skirtingus įstatymų projektus, bandoma juos derinti. Kongreso priimtas eksporto įstatymas turi būti pasirašytas prezidento. Manoma, kad Bushas gali jo ir nepasirašyti. (LIC)

SEMANARIO MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca - CEP 03124
São Paulo - Brasil
Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje: Cr\$.1.000,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$.3.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra: Cr\$.50,00

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija talso bei tvarko savo nuodžiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti PRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS var

Atskiro numerio kaina Cr\$.20,00

Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

Į tolimus kraštus 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$.2.000,00

Ragina prezidentą

LIC pranešimu, 28 JAV senatoriai spalio 29 d. laišku kreipėsi į prezidentą G. Bushą, ragindami jį formaliai iškelti Pabaltijo dalyvavimą Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje, kuri lapkričio vidury įvyks Paryžiuje. Senatoriai jaučia, kad G. Busho administracija vengia, kaip to reikalauja Baltijos valstybės, formaliai iškelti jų dalyvavimo klausimą Paryžiaus konferencijoje. Administracija įsitikinusi, kad tokį mostą Sov. Sąjunga vetuotų. Senatoriai primena, jei JAV nekels šio klausimo, jos bus pakaltintos nepastovumu ar hipokritiškumu. Juk visą laiką JAV pabrėžia, kad jos nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo į Sov. Sąjungą.

Savo laiške senatoriai prašo prezidentą, "kad jis visais galimais būdais padėtų Estijai, Latvijai ir Lietuvai atgauti savo teisėtą vietą Europos tautų tarpe".

Laišką pasirašė 16 demokratų - Akaka, Bradley, Bryan, De Concini, Dizon, Dodd, Inouye, Kerry, Kohl, Lautenberg, Levin, Lieberman, Mikulski, Riegle, Sarbanes, Simon ir 12 respublikonų - Coats, D. Amato, Durenberger, Garm, Grassley, Heinz, Helms, Humphrey, Kas ten, McCain, Specter, Wallop. Laiško iniciatorius Donald Riegle iš Mičigano.

Didžiausia pasaulyje parapija

"The Catholic Review" spalio 10 d. laidoje rašo - lietuvis kunigas P. Bytautas, 32 metų aptarnauja katalikus tikinčiuosius visame Sibire. Jis keliauja lėktuvais, traukiniais, automobiliu, pasiekdamas įvairias Sibiro vietas. Kai jis atvyksta, pasak kunigo, kai kurie tikintieji bučiuoja jo kunigišką drabužį. "Jie yra labai laimingi, matydami mane. Wyresni žmonės sako, kad per 70 metų pirmą kartą mato kunigą" - pastebi ku-

nigas pranciškonas vienuolis.

Pradžioje šiam kunigui buvo daromi valdžios trukdymai. Keitėsi sąlygos, ir dabar jis veikia laisvai. Jo būstinė yra Novosibirske, kurio universitete jam leidžiama skaityti religinėmis temomis paskaitas. Yra turėjęs pokalbius vietiniuose laikraščiuose, per radiją ir televiziją, Čia jis pastatė mažą šventovę, pasiryžęs pastatydinti dar dvi. Susitarė su miesto valdžia įkurti našlaičių ir senų žmonių centrą, vadovaujamą parapijiečių. Veikia 4 motinos Teresos misionierės. Katalikų bendrija auga. Šiais metais pakrikštijęs 100 suaugusių žmonių. Vieną savaitę per mėnesį skiria įvairių vietovių lankymui Sibire. Jo parapijiečius daugiausia sudaro lietuvių, lenkų ir vokiečių kilmės žmonės. Tai 19 ir 20 šimtmečių Sibiro tremtiniai ar jų palikuonys. J. A.

LIETUVOS PARLAMENTARAS OTAVOJE

Aukščiausiosios tarybos narys Jurgis Jurgelis susitiko su Kanados parlamento narių grupe

Š. m. rugsėjo 23 d. - spalio 7 d. Kanadoje lankėsi Lietuvos aukščiausiosios tarybos deputatas. Piliečių teisių ir tautinių santykių komisijos vice-pirm. Jurgis Jurgelis.

Viešnagės tikslas - susipažinti su žmogaus teisių ir tautinių mažumų problemų sprendimu. Kanados parlamento darbu šioje srityje ir jo išleistais įstatymais.

J. Jurgelis lankėsi ir Kanados užsienio reikalų ministerijoje, federacinės valdžios žmogaus teisių komisijoje, Kanados žmogaus teisių institute, Court Challenges programoje, Kvebeko valdžios prancūzų kalbos skyriuje, Kanados "Ethnocultural Council" ir Kanados

parlamente. J. Jurgelis kalbėjosi su parlamento nariu David Kilgour, susitiko su parlamentarų grupe, remiančia Baltijos šalis. Šiai grupei vadovauja Lietuvoje apsilankę parlamentarai Pauline Browes, Jesse Flis e Bill Blaikie. J. Jurgelis perdavė parlamentarų grupei Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininko sveikinimą, padarė pranešimą apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir atsakė į parlamentarų klausimus. Šis susitikimas su Kanados parlamentarų grupe buvo ypač sėkmingas. Tai nepaprastai daug tokiam susitikimui. Visus J. Jurgelio susitikimus suorganizavo ir visokeriopą pagalbą suteikė Kanados Lietuvių Bendruomenės valdžios reikalų raštinė.

Minčių santrauka iš pranešimo

J. Jurgelis savo pranešime parlamentarams pirmiausia pažymėjo, kad spalio 2 d. Lietuvos delegacija, vadovaujama Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. V. Landsbergio, susitiko su Sov. Sąjungos delegacija, vadovaujama ministerio pirm. N. Ryžkovo, aptarti būsimas derybas. Lietuva sieks derėtis su Sov. Sąjunga kaip atskira valstybė, o ne kaip sovietinės valstybės dalis. Sieks užtikrinti ekonominę savo sienų kontrolę, finansų savarankiškumą. Neatidėliojant reikia išspręsti jaunuolių šaukimo klausimą į sovietinę armiją. Lietuva taipogi stengiasi užmegzti tiesioginius ryšius su kitomis respublikomis prekybiniais ir ekonominiais reikalais.

Iš Vakarų Lietuva tikisi, kad jie palaikys lietuvių siekius įsijungti į įvairias tarptautines organizacijas. Po to bus lengviau pasiekti ir nepriklausomybės pripažinimą. Tenka apgailestauti, pasak Jurgelio, kad Kanados užsienio reikalų ministeris Joe Clark, kalbėdamas Niujorke apie Vokietijų susijungimą, pareiškė, kad su šiuo aktu yra užknigiamas Antrasis pasaulinis karas ir likviduojamos jo pasekmės. Kur dingo Lietuva, Latvija ir Estija? - klausia pranešėjas. Juk ir šios valstybės iki karo buvo nepriklausomos. Baltiečiams Antrasis pasaulinis karas dar nepasibaigė.

Kanados parlamento narė Pauline Browes padėkojo J. Jurgeliui ir paprašė perduoti linkėjimus Lietuvos parlamentui ir asmeniškai jo pirmininkui V. Landsbergiui. Taipogi ji pažymėjo, kad tokie susitikimai yra labai naudingi. Šiuo metu trūksta informacijos apie Lietuvą. Tiesioginiai ryšiai bei kontaktai padeda suvokti padėtį Lietuvoje.

Parlamentaras David Kligour pareiškė, kad tuoj pat kreipsis laišku į Kanados užsienio reikalų ministerį dėl jo pareiškimo Niujorke.

Informuoja Vytas Čuplinskas, Kanados Lietuvių Bendruomenės valdžios reikalų raštinės vedėjas.

CIRURGIOS DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

FABRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarga-chuvas de todos os tipos para homens, senhoras e crianças

Mini-sombrinhas tipo Italiano e Alemão

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barrados, 104 - V. Prudente

Fone: 274-0677, Res: 274-1886

KOKIA BUS NAUJA LIETUVIŠKA POLITINĖ KULTŪRA?

Truputį lietuvis, truputį šveicaras, truputį amerikietis – nuoširdus ir ištikimas Lietuvos bičiulis, profesorius, "Akiračių" korespondentas Alfredas Erichas Sennas gretina savo įspūdžius apie pastaruosius dvejus metus.

Nors kelias iš Dailininkų sąjungos rūmų į Aukščiausiąją Tarybą netrumpas, tačiau gana greitai įveiktas. Turiu omeny tai, kad vos prieš dvejus metus aš dalyvavau Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės posėdyje, o dabar tie patys žmonės – AT deputatai. Pasaulis keičiasi. Dabar, einant pro Parlamento rūmų duris, mane pasitiko Vytis ir dvi valstybinės Lietuvos Respublikos vėliavos. Tuomet pagalvojau: prieš dvejus metus neturėjau jokio noro aplankyti šį didingą pastatą.

1988 metais Lietuvoje viešėjau tris mėnesius – nuo rugpiūčio iki lapkričio. Stovėjau Vingio parke rugpiūčio 23 d. lankiau badaujančius, diskutavau su piketuotojais prie CK, braukiau ašarą kylant Trispalvei virš Gedimino bokšto. Kaip "Akiračių" korespondentas stebėjau Sąjūdžio pirmąjį suvažiavimą.

Tada Lietuva keitėsi akyse. Dabar po dviejų metų, vėl daug naujovių. Žinoma, architektūra ir žmonės tie patys, bet štai iškabose – "Lietuvos Respublika". Mažiukai, ant blogo popieriaus išspausdinti laikraščiai. Krito į akį neįprasta tuštuma Černiachovskio aikštėje, kur anuomet kabėjo plakatai ir šūkiai, kviečiantys šiltai ir teigiamai galvoti apie krašto vadovus.

Būdamas toli nuo Lietuvos, aš puikiai suvokiau blokados kainą.

Šių metų sausį kartu su delegacija iš Madiso vėl atvykau į Vilnių. Tada Lietuva laukė Genseko M. Gorbačiovo ir visu rimtumu kalbėjo apie Nepriklausomybę. Mes, užsieniečiai, galvojome, kaip visa tai atrodys po normalių rinkimų.

Dabar Lietuvoje naujas politinis gyvenimas. 1988 m. balandį Arvydas Juozaitis kalbėjo apie lietuvių politinę kultūrą. Jo mintys tada man buvo labai įdomios. Savo laiku esu stidijavęs šio amžiaus trečiojo dešimtmečio Lietuvos istoriją, skaitęs Seimo stenogramas". Dabar vis galvoju, kokia gi bus nauja

lietuviška politinė kultūra. Dėl to ir atvykau dar kartą.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje aš pažįstu kur kas daugiau deputatų negu savo valstijos parlamente. Esu nemažai skaitęs apie AT darbą, bet visai kas kita savo akimis matyti, kas ir kaip su kuo kalba, kaip elgiasi ir t.t.

Iš karto pastebėjau, kad lietuvių kalba keičiasi. Vėl vartojamas senas mielas kreipinys "tamsta". Laukiu, kada sugrįš žodžiai "šmotas" ir "gatavas".

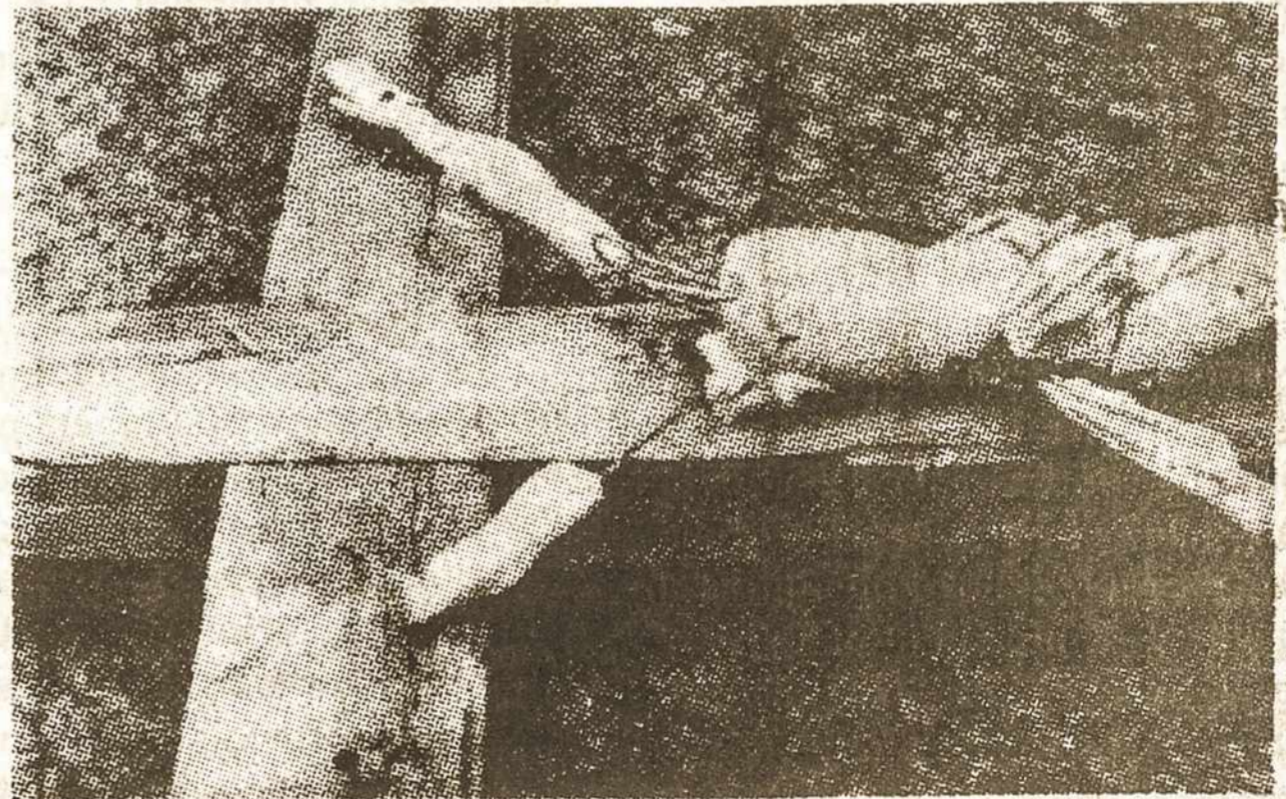
Malonu matyti, kaip seni mano pažįstami atrado kelią į šį gražų rūmą. Politinė kultūra dabar, atrodo, sudėtingesnė nei prieš dvejus metus. Anksčiau buvo kalbama apie "mes" ir "jie", ir visiems buvo aišku, kas tie "mes" ir kas tie "jie". Dabar žymiai daugiau aktorių, grupių.

Sunku man čia orientuotis. Nelabai aišku, kas ta Kovo 11-osios partija, Centro frakcija? Reikia rimtai studijuoti.

Visa tai, ką aš anksčiau suminėjau, ir yra ta Naujoji Lietuva. Esu be galo laimingas, turėjęs galimybę būti šių istorinių įvykių liudininkas. Kaip Lietuvos istorijos specialistas, užgniaužęs kvapą seksiu derybas su Kremliumi. Lietuva jau pergyveno daug sunkių metų. Kas laukia ateity?

ŽALIASIS VELNIAS

Lietuvoje išėjo žurnalisto P. Rimkaus apybraižų apie liaudies gynėjus rinkinys "Rūstusis pavasaris", kuriame trumpai užsimenama ir apie "Žaliąjį velnią" – buvusį Lietuvos pasienio policijos vachmistą Joną Misiūną, 1945 metų vasarą vadovavusį partizanų būriams. Vokiečių okupacijos metu jis tarnavo geležinkelio apsaugoje, o vėliau įstojo į gen. P. Plechavičiaus Lietuvos vietinės rinktinės dalinius.

Vandalu išniekintas kryžius Vilniaus Viršuliškėse

Nuotr. M. Kulbio

Vokiečiams iš Lietuvos pasitraukus. J. Misiūnas 1944 m. vasarą Trakų apskrityje suformavo partizanų būrį ir pavadino jį "Didžiosios kovos rinktine". Nors Žalasis velnias turėjo tik viršylos laipsnį, bet organizacinėje veikloje – jis generolas, – pasakojo anų laikų bendražygis B. Trakimas. Partizanų pagrindinis tikslas – kovoti dėl nepriklausomos Lietuvos valstybingumo atkūrimo. Tą kovą moraliai ir materialiai rėmė gyventojai ir aplinkinių parapijų kunigai.

1948 metų vasario mėnesį saugumiečiai Vilniuje surengė pasala. Pakliuęs į spąstus, Žalasis velnias tepasakęs: "Aš buvau įsitikinęs, kad išsilaikyti nepavyks". Dabar naujai išėjusioje knygoje pasakojama, kad Žaliąjį velnią, kaip žymų pasiūlymą kovų vadovą, saugumo darbuotojai išvežė į Maskvą. Ten jis ir dingo, kaip ir daug kitų.

LIETUVA TIK VIENA

Nors ir daug žvaigždžių dausose,
Rytuose ir vakaruose,
Linksmi keliauja aplink mus,
Ir siūlo amžių smagumus,
Bet iš daugybės tik viena,
Tik saule šypsosi diena.

Nors šiam pasauli daug šalių,
Kur taurės žvilga tarp gėlių,
Kur sako pasakas miškai,
Ir žydi stebėsimais laukai,
Bet mums tiktai viena sava –
Tai mūsų žemė – Lietuva.

Todėl iš tų visų šalių
Lietuvą aš labai myliu;
Myliu aš jos pirkias senas,
Plėnu jai odes ir dainas.
O kai migsiu šaltai, tyliai,
Aš atiduosiu širdį jai.

Nadas Rastenis

MES ESAME KOVOJANTI TAUTA

Vienas iš mūsų ginklų-spauda. Ji turi būti tvirta ir laisva. Skaitytojau, tavo tautinė pareiga ją remti ir platinti. Surask bent vieną naują skaitytoją! Nedelsk!

VYTAUTAS DIDYSIS

VYTURYS

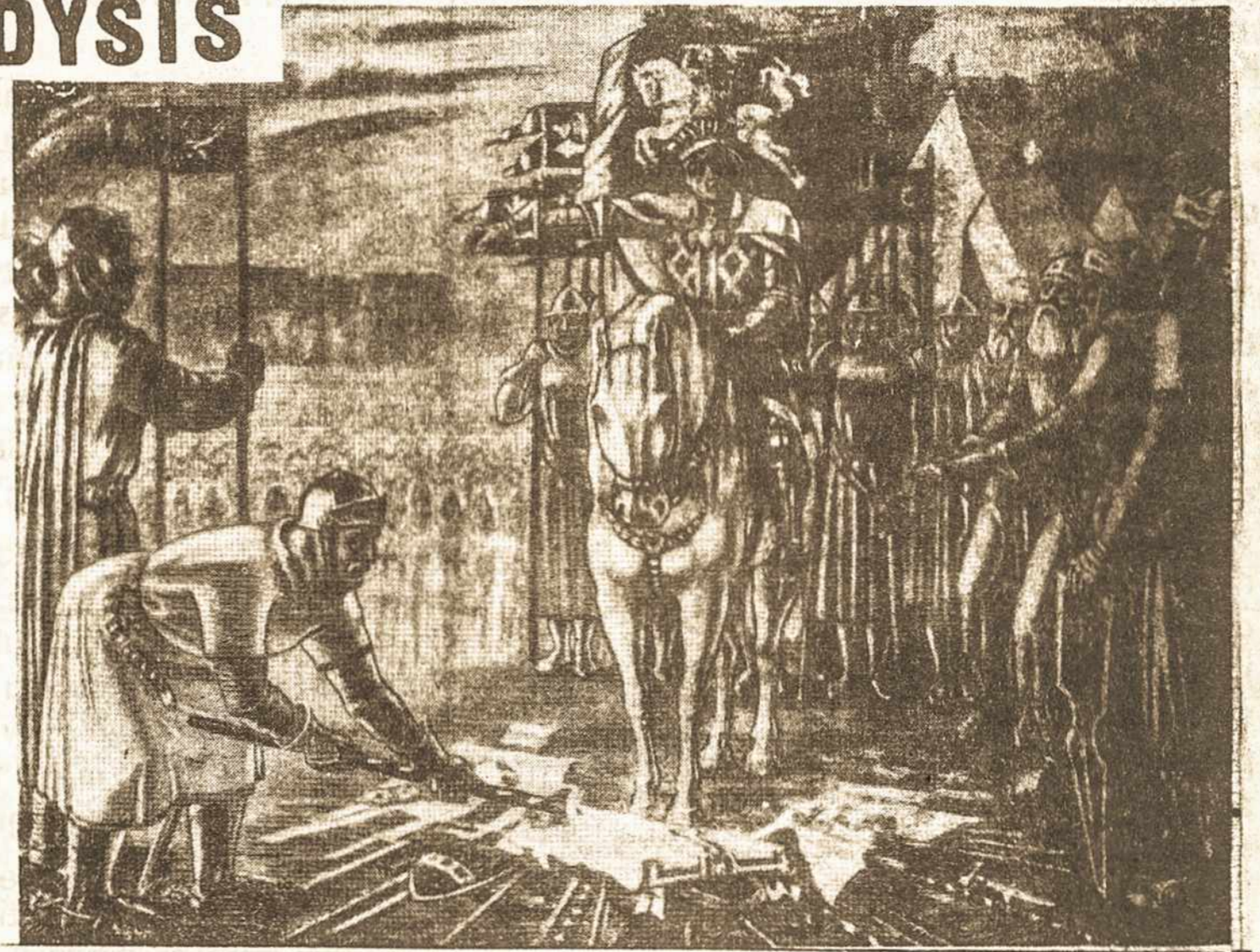
Pasinaudota leidiniu Vytautas Didysis

(Tęsinys iš praeito nr.)

– 22 –

Iš priešingų pusių nuo kalnelių ėmė leisti kariuomenės ir tuoj susitiko. Pirmiausia kautynės prasidėjo ietimis, o paskui jau ėjo kirviai, kardai ir kiti ginklai. Pačioje pradžioje kryžiuočiai iššovė porą kartų iš patrankų, bet sumušimų sąjungininkų kariuomenėj nesukėlė. Nuo kariuomenių susikirtimo kilo toks triukšmas, kuris buvo girdėti už keletos mylių. Kryžiuočiai didžiausias ir geriausias jėgas pastatė savo kairiame sparne – prieš lietuvius ir smarkiai mygdami lietuvius, įlenkė jų liniją. Lietuviai susvyravo, neatsilaikė ir ėmė trauktis. Dešinysis lietuvių sparnas pakriko: bėgo ir kelios lenkų vėliavos. Kunigaikščiai užtraukė pergalės giesmę. Lenkai kurie vėliau pradėjo mūšį dar kovojo, betgi pirmyn nepasistūmėjo.

Vytautas ruošė įvairias karo kombinacijas, smarkiai lakstė tarp kariuomenių ir daug kartų keitė žirgus. Pasilikę lenkai su lietuvių likučiais atkakliai laikėsi. Tuo tarpu vijusieji lietuvius kryžiuočiai ėmė grįžti ir jungėsi prie kovojančių. Mūšis pasidarė labai žiaurus ir vienas, ir kitos pusės eilės retėjo, jėgos silpo, aiškios pergalės dar nebuvo matyti. Bet jau buvo jaučiamas katastrofingas finalas, nes sąjungininkai pradėjo silpti ir kristi. Tik, visai netikėtai, pasirodė su savo sutvarkyta pabėgėlių kariuomene. Vytautas ir užpuolė iš užpakalio kryžiuočius, kuris buvo apsupęs lenkų dešinį sparną. Kryžiuočiams šitas puolimas pasirodė visai netikėtas kuris išplėšė jiems laimę ir pergalę. Įvyko žūtbūtinis mūšis. Lenkai pamatę sugrįžusius lietuvius, atgavo dvasią ir ėmė smarkiau kautis. Kryžiuočių didysis magistras jau buvo sužeistas, bet dat atkakliai kovojo – ryžosi gyvas nepasiduoti. Pagaliau, lietuvių pėstininko ietis pervėrė jam kaklą – jis nukrito nuo arklio ir mirė. Magistrui žuvus, kryžiuočiai iš sumišimo ir baimės pasileido bėgti. Pabai-ga šitos kovos buvo baisi – tiek bebėgo, tiek besiveją klupo ant žuvusių lavonų. Pavakary sąjungininkai įpuolė į kryžiuočių stovyklą ir ją apiplėšė. Kiti vijosi priešininką toliau. Po 4-5 valandų atkaklaus mūšio reikėjo pailsėti.

VYTAUTAS DIDYSIS, po Žalgirio mūšio, surenka iš Kryžiuočių paimtas vėliavas ir liepia paleisti karo belaisvius
A. Galdiko paveikslas

Pabėgusios lietuvių kariuomenės sugrįvyko Livonijos Ordino kariuomenė. Tą žimas ir stojimas mūšiu tuo momentu, kariuomenę pasitiko Vytautas ir ėmė de-kai jau laimė sviro kryžiuočių pusėn, yra rėtis. Buvo susitarta įleisti Marienburgan nepaprastas Vytauto karo strategijos reiš-Livonijos Ordino magistrą su 300 paly-dovų. Įleisti gavo iš kryžiuočių pinigų kariuomenei samdyti: dabar magistras pasijuto tvirtesnis. Kariuomenėje ėmė plėstis ligos. Tuo prisidengdamas, rug-sėjo 11 d. Vytautas pasitraukė ir išvyko su savo kariuomene Lietuvon, o Jogaila 20 d.. Tokiu būdu Marienburgas nebuvo paimtas, bet reik konstatuoti, kad Žalgi-rio laukuose vieną kartą buvo suduotas smūgis vokiečių siekimams – "Drang nach Osten" – veržtis į Rytus.

Kitą dieną, nutilus kovos garsams ir praėjus šaltai lietingai nakčiai, sąjungininkai suruošė pamaldas už žuvusius ir paskui išėjo į kovos lauką surinkt sužeis-tųjų ir laidot žuvusiųjų. Kryžiuočiai, skūsdamiesi popiežiui šituo smūgiu, pri-skaito 18.000 žuvusių. Sąjungininkų pa-sikeitimo apie 4.000 – 5.000 nukautų ir apie 8.000 sužeistų.

Tik trečią dieną po mūšio sąjungininkai įsijungė į tolimesnį žygį – Marien-burgo imti. Pirmasias dvi dienas sąjungininkai nužygiavo apie 80 km. iki Nauru-geno, o likusius 80 km. ėjo per 7 dienas. Marienburgą pasiekė tik liepos 25 d. Per tą laiką komturas Henrikas von Plau-mas greitai nuvyko į Marienburgą, sude-gino miestą, surinko apie 4000 gynėjų ir su jais užsidarė pily. Dabar jau buvo per vėlu; sąjungininkai apsupo pilį, bet jos paimti neįstengė. Tuo pat metu at-

Žalgirio mūšis viduramžių karų istori-joje užima žymiausią vietą. Tobulas tos kovos planas iškalbingai liudija apie jo sumanytojo didelius gabumus. Vytauto vardas po šito karo išgarsėjo ne vien Lie-tuvoje ir jos kaimynuose – jis pasklido visoje Europoje. Žalgirio mūšiui, labiau kaip kokiam kitam, galima duoti tautų mūšio vardą, nes čia dalyvavo beveik vi-sos Europos tautos. Vytauto vardas nu-skambėjo į rytus ir vakarus, nuo Uralo kalnų iki Atlanto vandenyno: į šiaurę ir į pietus, nuo Baltijos iki Kaspijos, Juody-jų Viduržemio jūrų. (Bus daugiau)

MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA GALIMA UŽSIMOKĖTI TAIP PAT V. ZELINOS PARAPIJOS KLEBONIJOJ

PARDUODAMAS
ŽODYNAS
DICIONÁRIO
PORTUGUÊS-LITUANO
LITUANO-PORTUGUÊS
Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją
Rua Juventus 28, Tel: 273-0338

ANGIE GIRCKUS & CIA. LTDA.
CONFECCÃO MASCULINA E FEMININA
Rua Solon, 773 Fone: 221-6377
CEP 01127 São Paulo – Capital Bom Retiro

AMŽINO IŠALO ŽEMĖJE

Antanina Garmutė

EŠELONAI

Savo broliams ir sesėms –
Sibiro tremtiniams skiria

Autorė

Vaikai – labiausiai privilegijuota
klasė mūsų visuomenėje.

V.I. Leninas

– 2 –

Sustojome prie mažos gričiutės netou plataus vieškelio, kur gyveno našlė M. Laukti teko ilgokai, gal pusvalandį. Išsivarė aukštą, liesą moterį juoda suknele, be daiktų. Kažkas keikėsi, kad zaraza nepasako, kur sūnus. Moteris buvo lietuviškai santūri, tylėjo ir neverkė. Kareiviai sulipo į mašiną, o vienas pasivedėjo moterį keleta metrų nuo sunkvežimio, pastatė ant arimo. Moteris susiėmė rankas, tarsi jos viena kitai galėtų padėti. Už jos nugaros toluoj dunksojo aukšti, medžiais apaugę, Nemuno krantai. Aš nuo sunkvežimio viršaus mačiau raudoną saulės diską, kylantį tiesiai virš moters galvos. Kareivis pakėlė automata... Triaukštis keiksmas apspjovė aušrą virš Nemuno ir žmogaus mirtį. Sunkvežimis trūktelėjo. Be staliniečių, aš sėdėjau jame viena.

Piliakalnio papėdėje, valstiečio S. sodyboje, medžiotojams pagaliau pasisekė. Mašina su manimi sustojo atokiai, kareiviai sėlino pamažu. Sodyboje, pajutę kažką negera, ėmė loti ištikimi žmonių draugai – šunys. Netrukus pasigirdo pražadintų iš miego vaikų verksmas, žmonių šauksmai. Ak kodėl jie nepasislėpė piliakalnyje kaip protėviai prieš tūkstantį metų.

Manęs saugoti buvo paliktas tik vienas kareiviukas, ištįsęs toks, vaikiškas. Aš vėl ryžausi bėgti: už kelių metrų tekėjo gimtasis Nemunas. Upės krantai apaugę tankia žilvičių krūmų juosta – bus į ką šitverti. Pro akmenis gurgėjo vanduo – čia-buvo negilu. O priešais dunksojo paslaptinga Guogu sala. Šiose vietose mokytojas Stankus, atsivedęs mokydavo mus, pradinukus, gamtos pažinimo ir Lietuvos istorijos. Dabar istorijos skruzdėlyte tapau aš.

Norėjau paklausti kareiviuką, ar jis turi mamą. Bet nelaukta išsprūdo pats svarbiausias mano argumentas.

– Ja choču k mame – Ir ryžtingai permečiau kojas už borto.

– Nazad. – šūktelėjo kareivis.

– Počemu? – nenusileidau – vam ničėvo ne budet – skazete, čto sbežala...

– Streliatj budu. – atkišo šautuvą. Kareivis neturėjo mamos... Ir širdies. Taip sužlugo mano antras bandymas pabėgti.

Pasukome link Kaunakalnio, kuris vedė į vieną gražiausią Lietuvoje – Nemuno slėnį – Piliuonos kaimą, atsirėmusį į kažkada galingą Piliuonos – Guogu piliakalnį. Buvo spėjama,

**UŽ LIETUVIŠKĄ KNYGĄ IR SPAUDĄ
LIETUVIAI TIEK DAUG KOVOJO IR
KENTĖJO. DABAR LIETUVIŠKĄ KNYGĄ
STOVI IR DULKA KIOSKŲ LENTYNOSE,
LAUKDAMA KOL KAS JĄ NUPIRKS**

kad tai – netgi garsiuju Pilėnų vieta. Slėnį abipus supa aukšti, garbanoti, medžių gūbriais apaugę, į geologines eras nutolę senieji Nemuno krantai. Apačioje – žali medžių guotai ir sodai sodeliai sodybų vietose. Kitapus į Nemuną iteka Lapainia, amžių rimtyje stūkso keli piliakalniai ties Juodkošiais. Netoli atbėga atsigerti Garmiškės kaimo berželiai. Ošia Dabintos pusynėlis. Kairėje, mūsų pusėje, už Nemuno vingio, kyla į padanges tarsi nužiestos iš molio Viršužiglio skardžiu, atodangos. Apsigrešiu ir pamatysiu išvaikščiotus takelius į Dobilą, Marginukus, Taurakiemį... Gražūs ir darbštūs žmonės gražiais – kaip dainų vardais – kaimus pavadino.

Ties mano mylimu Kaunakalniu, kur rinkdavau žemuoges, – visada palydėdavau besileidžiančią saulę. Nuo Kaunakalnio laukdavau grįžtančių iš Kauno tėvelių su lauktuvėmis. O dabar nuo Kaunakalnio vežė mane į vergiją.

Legendinį mano slėnį prie Nemuno. Kaime mano. Tave visa, išskyrus keletą nuošalesnių sodybėlių, sudegino vokiečių fašistai. Nesudegino tik mano atmintyje ir Stalino parankinių dienraščių puslapiuose. Iš tikrųjų, kol atsistatė žmonės gyveno rūsiuose ir palaikėse, iš sudegusių plytelių surestose pašiūrėse. Stalinas dengė fašistų niekšybę: kaimas "gyveno, kaip gyvenęs iki karo". Oficiozas "Tiesa" ir ne mažiau garbingas tuometinis Kauno laikraštis "Tarybų Lietuva" išsijuose pliekė "antitarybinius elementus", "prisiglaudusius" šio kaimo "seklyčiose". Aiškiai prisimenu pastarojo laikraščio 1945 ir 1946 m. vieną numerį su nufotografuotu pavėpėliu iš Roķų (pavarde Paulauskas ar Paplauskas), kuris, korespondento klausinėjamas, piktinosi "buožės Garmaus namuose – sofoje ir spintoje saugomais automatais Tarybų valdžiai nuverstai". Kai tėvas, sutikęs tą žmogelį, paklausė: "Ar tu buvai mūsų kaime po karo? Ar tu matei juodus sudegusių gryčių kaminus prie Nemuno? Kur tie namai, spintos, sofas ir automatai? Debesyse?" – pavėpėlis atsakė: "Tai kad aš nieko nežinau, mane priverstė ant kažki ko pasirašyt".

Tuoj po karo, tame rūsyje, kur tėvai gyveno, buvo padaryta krata: skrynioj greta tvarkingai iškočiotų drobinių marškinių ir staltiesių, ieškant banditu, buvo surasta lietuviška trispalvė. Tragedija: kodėl nesuplėšė iš karto, pasikeitęs valdžiai? "Tai organizuoji perversmą?" Dėl tos vėliavos tėva, o buvo jau senas ir ligitas, Kauno saugumo kalėjime 7 mėn. tardė. Paleido. Grižęs namo, tėvukas žemės pūrtėsi: imkit, man nieko nereikia. Ir ėmė. Naujakuriai. Tie patys geri, dori žmonės (Šeškas ir kt.), su kuriais tėvai puikiausiai visada sugyveno. Nes

miltinės "klasių kovos" mūsųose niekada nebuvo. Tėvai niekam blogo nepadarė, niekam skolingi neliko. Mano mama vadindavo "ubagų motina", nes visus šelpė, kiek galėjo. Vėliau net užkietėjęs stribas Purickas nebijojo pareikšti: "Garmuvienė paskutinę pagalbę atiduos. Ji mano žmoną atjautė, mano sūnų maitino". Vargšas jo sūnus Juozelis irgi tėvo takais nuėjo, bet į savo mamą – švelnus buvo. Vargo vaikas. Ateidavo pas mus, pasistatydavo kampan šautuvą: "Aš niekur neisiu, teta. Nenoriu šaudyti. Mokytis noriu, kaip jūs mergaitė..." O jį patį nušovė. Ir už nugaros, kai sėdėjo žmonių vadinaimo "karajiedu" Savicko kėjėje... Labai jo gailėjome. Bet dabar ne apie tai.

Dabar aš atvažiuoju su budeliais į savo tėvų sodybą. Ir laimė: tėvų nėra. Aš žinau, kur jie dabar. Tame rūsyje šalta, jiems gelia šnarius, todėl kas kelinta naktis jiedu per pievas nueina pernaktuoti pas vienišą senyvą kaimyną Kazlauską. Egzekutorių vadas iniršęs ir gatavas mane sudraskyti: kur jie? "Aš nežinau", – sakau. Ir "nežinosiu" nenoriu, kad juos ištiktu, mano dalia. Gana manęs vienos... Tuomet vadas liepia pašaukti kaimo seniūną. Ateina Micka. Niūrus. Piktokas. Partinis. Jį nelabai žmonės mėgo. Vadas duoda man lapelį popieriaus ir liepia rašyti tėvams laiška, kuri Micka, išlaksčius visą kaimą, turis greit jiems įteikti. Laiške man liepiama šauktis tėvų: tegu jie nedelsiant atvyksta į Kauno stotyje formuojamą ešeloną, o jei nepasirodys, tai man čia, Lietuvoje bus konec. Rašau maždaug taip: "Tėveliai. Prašau, maldauju, tik neikit, kur liepia, slėpkitės. Neieškokit manęs jokiū būdu. Atleiskit, kad nesugebėjau pabėgti ir sudiev". Laišką vadas paduoda Mickai, liepia perskaityti ir išversti į rusų kalbą. Micka, né kiek nesutrikęs, rūščiai ir tiesiai atsako: "Vsio pravilno. Napisano kak nado". Taip paprastas Piliuonos kaimo žmogus atliko žygdarbį. Nesvarbu, kad ateityje jis šiek tiek nuskriaus tėvus – atims arus už mamos parsineštas padraikas karvei šerti, kad jo paaugliai, išdykaudami mėtys akmenis į sudegusios skardos trobelės stogą, – visa tai nublanks prieš tokį gerą darbą: jų tėvas išgelbėjo žmones nuo Sibiro. Rizikuojamas savo kailiu. Šituo pelnytai galės didžiutis jo vaikai ir anūkai.

Kas toliau atsitiko mano tėvams? Tas pats Micka surado juos ir pasakė:

– Kelkitės į aną Nemuno pusę – rusai jūsų ieško. Išves į Sibira ir pražūsit visi. O čia likę galėsit dukrai padėti.

(Bus daugiau)

**PIRMYNĮ KOVĄ UŽ TĖVYNĘ,
UŽ BRANGIĄ ŽEMĘ LIETUVOS.
GARBĖ TĖVAMS, KURIE JĄ GYNĖ,
IR KAS UŽ ATEITĮ KOVOS.**

Maironis

COMERCIAL SUEWIKAS LTDA.

BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manaiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

LIETUVIŲ RELIGINĖ ŠALPA IŠPLĖTĖ SAVO VEIKLĄ

Pokalbis su įstaigos vedėju kun. K. Pugevičiumi

Prie Kultūros Židinio kieme prisiglaudus tyliai dirba Lietuvių Religinė Šalpa, kuriai sumaniai ir išradingai vadovauja kun. Kazimieras Pugevičius. Jis gimė ir užaugo Baltimorėje. Washingtone baigė Katalikų Universitetą su licencijatu iš filosofijos ir teologijos, dirbo amerikiečių ir lietuvių parapijose, vyskupijos informacijos žinyboje, 1976 m. jis atėjo į Lietuvių Religinę Šalpą ir šią įstaigą sumodernino, išplėtė.

Dabar, kai Lietuvoje vyksta tokie pasikeitimai ir persitvarkymai, gal daugeliui atrodo, kad jo darbas nebereikalingas, kad ir pati įstaiga jau gali užsidaryti.

Darbininko redakcija jautė būtiną reikalą tuo klausimu pasikalbėti su įstaigos vedėju kun. K. Pugevičiumi. Tai nesudarė jokių sunkumų, nes abi įstaigos yra artimos kaimynės.

Ir štai iš kun. K. Pugevičiaus pasakojimų paaiškėjo, kad įstaiga išplėtė savo darbą, kad ji dabar reikalingesnė negu bet kada.

Bažnyčios prašo paramos

Ši įstaiga ir buvo organizuota, kad šelptų Bažnyčią Lietuvoje. Buvo laikai, kai Bažnyčią visokiais būdais naikino, persekiojo. Visko trūko Bažnyčiai, jos kunigams, vienuolijoms, kurie veikė slapta. Lietuvių Religinė Šalpa ir šelpė visa tai, šelpė tik jai vienai žinomais būdais.

Dabar persitvarkymas atpalaidavo Bažnyčią nuo visokiausių varžtų. Po sunkiausių metų vėl atgimsta religinis gyvenimas, vėl keliasi Bažnyčia naujam tautinio atgimimo darbui, naujam apaštalavimui.

Gražina bažnyčias, leidžia veikti katalikiškom draugijom, leidžia leisti ir knygas. Bet štai – jie yra lyg po gaisro, kada visko trūksta.

Prašo bažnytinių rūbų,

kurių visur trūksta, ypač gražintom bažnyčiom. Jų ten negausi, neužsisakysi, greitosiom jų ir nepasiūsi, nes trūksta medžiagų specialistų.

Vilniaus katedrą per vysk. Paulių Baltakį O.F.M, prašo religinių rūbų. Kadangi tai yra sostinės katedra, tų rūbų reikia daugiau, – dažniau čia vyksta įvairios iškilmės, daugiau atsilanko svečių kunigų, kurie nori aukoti mišias. Vienas bažnytinių rūbų komplektas atsieina apie 2.500 dol.

Bažnytinius drabužius nėra taip leng-

KUN. KAZIMIERAS PUGEVIČIUS

va pasiūsti. Reikia visokiais būdais kombinuoti, kad jie pasiektų tas vietas, kur jie būtina reikalingi.

Bažnytinės aprangos prašo ir kitos vietovės, prašo ir pinigų bažnyčių remontams.

Prašo popieriaus

Galima dabar ten leisti religines knygas. Jau leidžia ir Katalikų pasaulį, specialų laikraštį, bet jo pasirodymas šlubuoja. Jis vėlina, nes trūksta popieriaus.

Lietuvoje dabar pagausėjo įvairių leidinių, leidžiama 160 naujų laikraščių, o kur knygos, kurios taip būtinos naujam gyvenimui, kur vadovėliai?

Popieriaus prašo 20 tonų, kurio kaina bus apie 10.000 dol. Popierių pirkis Suomijoje, iš ten laivais nugabens į Taliną, o iš Talino jau tiesiai į spaustuvę. Popierius spaustuves pasiekia. Taip juk gavo popieriaus A. Šapokos Lietuvos istorijai leisti.

Prašo katechetinių leidinių,

Čia buvo išleista keletas leidinių jaunimui, pavyzdžiui, knygelė apie pirmąją Romuniją. Ten pasiūsta, ji turėjo didelį pasisekimą. Prašo daugiau atsiūsti, o čia jau laida baigiasi.

Prašo religinių ir teologinių knygų

Labiausiai prašo knygų, knygų. Religinės knygos Lietuvoje turi didelį pasiseki-

mą. Jų žmonės tiesiog ištroško, kaip žemė lietaus po ilgos sausros.

Atkuriama Telšių kunigų seminarija. Ten reikės suorganizuoti biblioteką, ir ten reikia religinių, teologinių knygų. Todėl prašome kunigų, kurie išeina į pensiją, kurie turi tokių knygų, atsiminti šią seminariją ir paaukoti jai religinių bei teologinių knygų.

Prašoma ir kitokių knygų

Lietuvių Religinė Šalpa jau turi praktikos, kaip siūsti knygas. Nėra taip lengva, bet galima, ir būtina, nes Lietuva prašyte prašo knygų.

Kai praeitais metais Woodhavene buvo likviduojamas Jono Galmino suorganizuotas knygynas "Romuva", kun. K. Pugevičius pirmas atskubėjo ir išsivežė beveik visas knygas. Jau tada jis sakė, kad bus galima knygas siūsti į Lietuvą.

Knyga supakuoja nedideliais paketais, paskui juos sudeda į maišą, kurį gauna iš pašto. Tas maišas vadinasi "M bag" arba Nrr. 1. Jis yra užtraukiamas ir turi rėmuką, į kurį įdedamas adresas, kam knygos siunčiamos ir kur. Į tokį maišą knygų sudeda iki 60 svarų, už maišo persiuntimą sumoka 44 dol., svaras išeina 70 centų. Tai yra labai priimama kaina. Taip ši įstaiga jau pasiuntė 25 maišus į Lietuvą ir dabar nuolat pakuoja ir pakuoja.

Knygų prašo visokiausių, nuo Šv. Rašto iki komikų, prašo įvairiom kalbom. Štai Reader's Digest, išgirdę, kad jie siunčia knygas į Lietuvą, atsiuntė savo ką tik išleistų leidinių kelioliką tomų, kad ten persiūstų.

Kompiuteriai

Šioje įstaigoje dirba kompiuterių specialistė Marian Skabeikis. Ji išstobulino kompiuterių įprograminimą su lietuviškais ženklais. Ir kompiuterių reikia Lietuvoje naujai susikūrusioms įstaigoms. Taip jau į Lietuvą yra pasiūsta 6 kompiuteriai, vieno gero kompiuterio kaina su spausdinimo aparatu – apie 6000 dol.

Atsiranda mecenatų, kurie nori padėti atsikuriančiai Lietuvai. Štai Tremtinio klubui, kuris registruoja visas Sibiro tremtinius viena amerikiečių organizacija parūpino kompiuterį. (Bus daugiau)

CHOPPERIA
ALEXCHOPP LTD.

CHOPP – PIZZA – QUEIJOS – FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS – MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 – Bom Retiro – Tel. 223-2333

MŪSŲ ŽINIOS

UŽMIRŠTIEJI SKUNDŽIASI

Sakoma, kad lengviau yra turėti gerus kaimynus negu blogus giminaičius. Tačiau atsitinka, kad ir gerų kaimynų – šiais "moderniais" egoizmo laikais, nėra taip lengva rasti.

Kalbant apie giminaičius dalykai, daug kartų, tampa dar žiauresni pagal italų priežodį "Amor di fratelli, amor di coltelli" (Brolių meilė yra peilių meilė)

Yra ir tokių, kurie, kaip sakoma ką tai vaizduoja ar įsivaizduoja ir tuo remdamiesi nutolsta nuo savųjų, kadaise, gal ir labai mylimųjų.

Kas lanko senelius, ligonius, vienišus žmones viską išgirsta, tačiau bendras numeris yra tas – savųjų nutolimas, atšalimas, laiko saviems neturėjimas.

Mūsų vienišasis 84-metis, Jonas Klimas džiaugiasi kunigo atsilankymu, ten Guarulhos, Vila Rosalia, Rua Acre, 116. Tel. 208-6094. Jis džiaugtųsi ir išgirdęs brolišką – seserišką balsą, kad ir per telefoną.

Tarp mūsų veteranų užmirštųjų yra ir toks 89-metis Silva – Silvestras ir Cecilija, 88-metė, kurios vardo diena bus už keletos dienų. Ar kas atspės kas jie yra, kur gyvena? Telioka tas klausimas, vien tik klausimas ir dėl tų dviejų labai taurių lietuvių, katalikų, patriotų, tačiau daug kam "nebeįdomių" dėl augšto metų skaičiaus. "Pouca vergonha", sakytu kai kas, yra užmiršti tuos, kurie daug pasidarbavo ir dėl Lietuvos Lietuvoje, vėliau išėmimoje, o taip pasidarbavo ir dėl geresnės Brazilijos, o dabar jaučiasi niekam nesvarbūs, niekam nebereikalingi, neverti nei atsiminimo, gal net ir telefonu pakalbinimo... Yra ko susimąstyti, ar ne? Rytoj ir tu būsi pasenęs.

KPU

Mielas skaitytojai,
ar jau užsimokėjai
ML prenumeratą?

ŠIAURĖS AUKSAS

Prie Baltijos jūros, prie marių krantų leškojo praeivis gražių gintarų. Suradęs nudžiugo, kalbėjo švelniai: – Ak tu gintarėli, tu man patikai.

Baltijos Jūros deivė Juratė pamilo žmogaus sūnų gražuolį Kastytį ir nusi-vyliojo jį jūros gilumon į savo gražius vien gintarais statytus rūmus. Perkūnas už tai labai supyko ir savo žaibais su-daužė gintaro rūmus, ir nužudė Juratės mylintį Kastytį.

Dar ir dabar tų gintaro rūmų skevel-dros Baltijos jūra išmeta į krantą, iki dabar iš jūros dugno žvejai išgraibo ne-mažai gintaro. Paprastai randami maži gintaro gabalėliai, bet kartais jūra išme-ta ir didelių gabalų. Bet tai tik gražus padavimas nuo senųjų laikų.

Labai, labai seniai, prieš daugelį tūk-sančių metų, kur dabar yra Baltijos jūra, buvo dideli neįžengiami miškai. Tuose miškuose tarp kitų medžių augo ir tam tikros rūšies labai sakingos pušys. Tie sakai tekėjo, varvėjo per žievės plyšius, medžių šakomis ir liemeniu ant žemės. Viskas kas buvo po medžiu buvo užlie-ta kartu su įvairiais vabzdžiais, gėlių žie-dais, spygliais, lapais ir kt. Per tuos me-tus sakai užnešti žemėmis suakmenėjo pavirsdami gražiu gintaru. Vėliau Balti-ja buvo užlieta jūros bangomis ir ginta-ro sluoksniai atsidūrė jos dugne. Jūros bangoms žaidžiant ardosi sluoksniai ir audros metu kartu su žolėmis išmetami į krantą.

Jau pirmaisiais laikais po Kristaus gin-taras minimas romėnų kraštuose. Toli-mųjų finikiečių, egiptiečių ir romėnų pirkliai atplaukdavo prie Baltijos pakraš-čių ir savo prekes keisdavo į "šiaurės auksą" – gintarą.

Gintaras patrintas į vilnonį drabužį elektringai ir pritraukia mažus popie-rius gabaliukus ir kitus lengvus daikt-us. Tai pastebėjo graikai ir jų filosofas Tales, 640 m. prieš Kristų aprašė ginta-ro savybes. Kadangi gintaras graikiškai vadinasi "elektron" tai nuo to ir elektra gavo savo vardą.

Gintaro yra įvairių spalvų, gelsvos, geltonos, rusvai geltonos ir rudos spal-vos su įvairiais atspalviais. Iš gintaro ga-minami įvairūs papuošalai, o labiausiai gintariniai karoliai, kuriuos lietuvaitės dėvi prie tautinių rūbų.

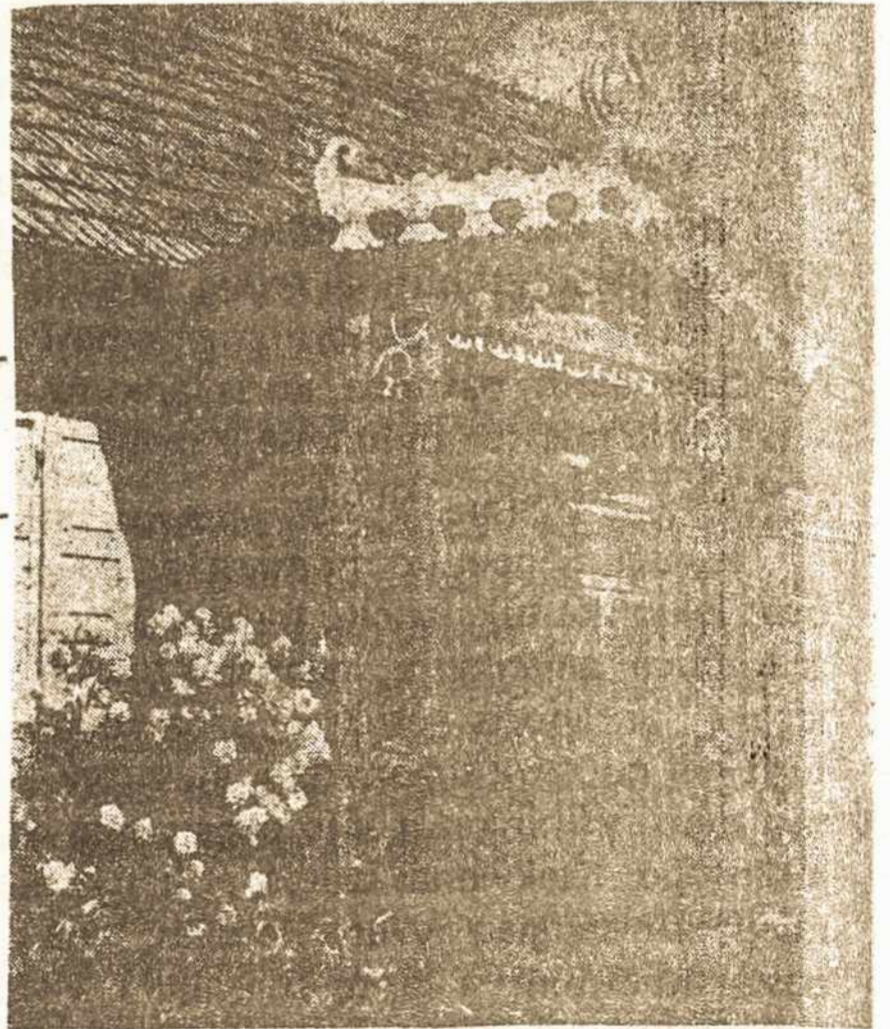
Per tiek daug laiko gintaro jūros dugne sumažėjo, todėl jis pradėtas kas-ti iš pajūrio žemės. Juodkrantėje buvo didelės gintaro kasyklos. Daugiausia gin-taro randama į pietus nuo Palangos. Di-džiausios gintaro dirbtuvės buvo Palan-goje, Kretingoje ir Klaipėdoje. Po truputį gintaro randama ir Lenkijoje, Vokieti-joje, Anglijoje, Olandijoje, Ispanijoje, Rusijoje. Bet niekur kitur pasaulyje nėra tiek gintaro kiek Lietuvos pajūryje. Savo grynumu ir tam tikra rūšimi mūsų ginta-ras skiriasi nuo kitų kraštų gintarų.

Vyturys

...Buvoti tėvynėje tad ir reiškia buvoti jos istorijoje. Atsidūręs gi svetur, žmogus žino, kad čia jis yra atkileš, bet ne iš čia kilęs, net jei ir būtų čia gimęs bei augęs. Nes biologinis gimimas dar anaipol nėra istorinis kilimas. Svetur žmogus buvoja naujakurio būdu. Jis čion yra atėjęs iš šalies, o ne išaugęs iš vidaus: čia nėra jo šaknų, o tik tuščia erdvė ir tuščias laikas, kuriuose jis nūn mėgina įsikurti...

Antanas Maceina

Antanas Maceina, filosofas ir poetas gimė 1908 metų sausio 27 dieną, mirė tą pačią 1987 metų dieną.

Dzuko namai

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

MŪSŲ ŽINIOS AUKOS LIETUVAI

"PAGALBA LIETUVAI" vajas tebevyksta, nors aukotojų dabar yra mažiau. Komisijai yra sunku rasti laiko ir važinėti pas žmones, taigi prašome tautiečių spontaniškai aukoti.

APOLINARAS JOCYS paaukavo Cr.10.000,00 spalio 27 dieną. Dosniam Tautos rėmėjui širdingai dėkojame.

Komisija

IŠĖJO Į KALBĄ...

Praeitą sekmadienį (XI.18) mūsų kolonijoje įvyko Lietuvių Katalikų Moterų kruopščiai surengtas bazaras ir pietūs, tikslu pagelbėti kovojančiai Tėvynei Lietuvai.

Pilnutėlėje svečių salėje, šeimyniškoje aplinkoje bei nuotaikoje, mūsų taip vadinamieji "Visur pribūnantieji" turėjo geros pietus, ir tuo pačiu suteikė, kad ir simbolinę auką broliams-sesėms Lietuvoje.

Bekalbant, prie stalo, su p. V. Jurgučiu jau Opera Municipal pensininku, ir dar kuo kitu – išėjo kalba apie reikalą prie tų Visur pribūnančiųjų – "tikrųjų" prijungti bent kai kuriuos nutolusius, gal nebedrįstančius su savais susitikti, pabendrauti, grįžti į veikliųjų eiles, dabar, kad Lietuva keliasi ir šaukia keltis ir kilti visus geros valios tautiečius.

Žinoma, kad tuos kontaktus pradėti ir juos palaikyti būtinai reikia bent vieno mūsų vietinės Bendruomenės pasišventusio nario, patrioto, kuris lankytųsi įvairiose miesto apylinkėse ir mėgintų įtraukti į "tikrųjų" skaičių.

Nejaugi, Sanpaulio didmiestyje, su bent keliolika tūkstančių, tikrų lietuvių ar Lietuvai palankiųjų, neatsiras toks ar kitoks savanoris, geriau jei pensininkas, turįs net nuosavą automobilį, kuris ryžtųsi tapti ryšininkas ir kitų pensininkų išjudintojas. Kiekvienas bairas, ar keli artimieji, kur daugiau gyvena lietuvių, tada pasijustų atminti ir taptų kolonijai ir vi-

IŠNOMUOJAMAS

atskiras kambarys su maža virtuvele, Santose, netoli pajūrio, lietuviui viengungiui-pensininkui, pas lietuvius.

Kreiptis Tel. (0132) 37-1913

VIDEO LIETUVA

Parduodama vaizdajuostė (video cassette) VIII LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ šventė 1988 m. Hamiltone, Kanadoj. Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją, Rua Juventus 28 - Mooca. Tel. 273-0338

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJA

MARIJA JAKIŪNIENĖ

4 a. vyro ČESLOVO JAKIŪNO 7-tų mirties metinių proga lapkričio 23-čią dieną.

Širdingai dėkojame mielai ML-vos skaitytojai už paramą spaudai ir pagarbiai prisimename mus apleidusį gerą tautietį.

Administracija

sai tautai artimesni.

"Videant Konsules" pasakys daug kas: teištiria tą reikalą ir galimybes Br. Liet. B-nės Valdyba ir Taryba. Tas svarbu ir dėl to, kad neužilgo pas mus vyks III-sis Jaunimo Sąjungos Pasaulinis Kongresas. Pramatoma apie 250 jaunuolių - iš trijų Amerikų, Europos, Australijos ir pačios Lietuvos, o taip pat – bent viena s ir iš Centro Afrikos.

Svarbu, kad jie rastų lietuvišką aplinką su kuo pasikalbėti lietuviškai. Tad, būtina vienerių – 1991 – metų laike sustiprinti "Kalbėk lietuviškai" šeimose ir už šeimos atgaivinti mūsų šeštadieninę lietuvių kalbos mokyklą. Tai yra kiekvieno ir visų mūsų reikalas.

Tėvynė bus dėkinga už gerą valią ir už konkrečias pastangas patriotizmo pakėlimui.

Tad, drąsos, ryžto ir pirmyn, Su Dievo ir gerųjų tautiečių bendra talka.

KPU.

PRANEŠIMAS

IŠ VILNIAUS

"Tėviškės Draugijos" pirmininkas Vaclovas Sakalauskas pranešė, jo iniciatyva ir globa, iš Vilniaus atvyks pas mus Ansamblis "VILNIUS". Ansamblių sudaro Antanas Smolskus (vadovas), Lina Naikeliene, Jolanta Čiurėlaitė, Antanas Valuskas ir Arūnas Malikėnas.

DEMESIO!

ANSAMBLIO "VILNIUS" KONCERTAS NUMATOMAS LAPKRIČIO 30 D. PENKTADIENĮ, 20:00 VAL. SESELIŲ PRANCIŠKIEČIŲ SALĖJE, V. ZELINOJ.

GRUODŽIO MĖNESIO GIMTADIENIAI

Sveikiname savo narius kurie švenčia gimtadienį šį mėnesį ir linkime daug sėkmės.

- 03 – Justino J. Žvingila
- 03 – Jonas Šepetauskas
- 04 – Bruna Yolanda S. Pjevac
- 05 – Daniela Maria Šiaulyš
- 05 – Nilza Guzikauskas Cilišauskienė
- 05 – Antônio Luiz de Abreu Carvalho
- 09 – Jenny Marcinkevičius Bumblys
- 15 – Anibal Nikoluk
- 20 – Rogério Puodžiūnas
- 22 – Izabel Selickas
- 23 – João Carlos Magila
- 29 – Helena Ostinski Kučinskas
- 30 – Ana Godliauskas
- 31 – Maré Jovaišas
- 31 – Rosmarli Ažuolas

Sąjungos-Alianča
Valdyba

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖTI
MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA,
tai išrašyti čekį Petras Rukšys vardu
ir pasiųsti paprastu paštu.

LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRUOMENĖS CHORAS
MALONIAI KVIEČIA

VISUS Į 54-rių METŲ GYVAVIMO SUKAKTIES

KONCERTA

1990 M. LAPKRIČIO 25 D. – SEKMADIENĮ 17 VAL.

SESELIŲ PRANCIŠKIEČIŲ SALĖJE

VILA ZELINA

Pakvietimus galima gauti parapijose ir pas choristus